

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1965

av Lars-Arne Staxäng (M)

Hemtjänsten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för högre kvalitet i hemtjänsten genom att förmedla exempel på välfungerande hemtjänstverksamheter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Många äldre människor vill bo kvar hemma trots att kanske synen blivit sämre eller att trapporna i huset börjat bli ett hinder för att ta sig ut. En del äldre har behov av enklare omsorg och hjälp med matinköp medan andra har mer omfattande omsorgsbehov och borde kanske egentligen ha en plats på ett särskilt boende. Detta försöker dock många kommuner avråda ifrån, inte sällan på grund av de höga kostnader ett sådant boende medför. Allt fler äldre får därmed sina omsorgsbehov tillgodosedda av hemtjänsten.

Den demografiska utvecklingen med allt fler äldre – både i antal och andel av befolkningen i Sverige – gör att vård- och omsorgsbehoven kommer att växa framöver. Allt fler äldre människor kommer att behöva stöd av hemtjänsten. På sina håll fungerar detta väldigt bra, men på andra håll gör det inte det. Dessvärre har vi genom mediernas rapportering kunnat ta del av äldre människor som blir bortglömda av hemtjänstpersonalen, som dagligen möts av nya händer och ansikten från hemtjänsten och som gång på gång måste upprepa vad de vill ha hjälp med, ibland med de mest intima saker. Det är orimligt att äldre ska känna otrygghet och obehag av att få stöd av hemtjänsten. Dessutom saknar delar av personalen grundläggande utbildning för att arbeta inom äldreomsorgen. På flera håll vädjar de äldre och deras anhöriga till kommunen att omsorgen inte är god nog, men det blir sällan lyssnade på.

Det är inte acceptabelt att äldre människor i många kommuner blir offer för tigha arbetsscheman, förlegade arbetsstrukturer och lokalpolitikens sparbetning. Det är heller

inte acceptabelt att hemtjänstens kvalitet varierar så mycket mellan landets kommuner. Enligt Socialstyrelsens Öppna jämförelser finns det kommuner där endast var fjärde äldre känner sig trygg med hemtjänsten, när det gäller möjligheten att föra fram synpunkter spänner det från 40 procent i någon kommun till 87 procent i andra kommuner. För att inte nämna personalkontinuiteten, det vill säga hur många personer från hemtjänsten som den äldre besöks av på två veckor, som varierar mellan 6 personer och 24 personer – beroende på kommun.

Men istället för att lägga vikten vid det negativa bör det understrykas att det finns både kommunala och privata hemtjänstverksamheter som fungerar mycket väl. Det finns exempel där hemtjänsten har organiserats om i mindre geografiska team, man har frågat och utgått ifrån vad de äldre anser vara viktigast, verksamheten utvecklas tillsammans av personal och äldre, och personalen sköter scheman och planering. Resultatet har blivit låg personalkontinuitet, mer nöjda äldre och mindre sjukskrivningar bland personalen. Det bör tilläggas att detta har genomförts till samma kostnad som tidigare.

En hemtjänst av god kvalitet behöver alltså inte kosta mer än idag. Men då krävs att fler hemtjänstverksamheter tar till sig av goda exempel på organisation och dialog mellan personal och de äldre. Hemtjänsten ska vara till för de äldre och utformas efter deras behov. Politiker, tjänstemän och personal måste förändra sitt synsätt på omsorgen och förändra de förlegade strukturer som förekommer på många håll i landet. Att bara stoppa in mer personal i organisationsmönster som äldre känner sig otrygga med kommer inte att höja kvaliteten eller få de äldre att må bättre.

Det bör därför initiera ett arbete med att samla in fall där hemtjänsten fungerar väl, titta på arbetssätt och organisation, vilka förändringar som genomförts och hur dialogen med de äldre fungerar, kostnader samt hur nöjdheten ser ut bland både äldre och personal. Detta bör sedan förmedlas ut – på så sätt kan hemtjänstverksamheter runt om i landet få inspiration till förändring och förbättring. Därför bör ett kvalitetsarbete omgående påbörjas för att samla in goda exempel på väl fungerande hemtjänstverksamheter för att sedan sprida dessa över hela landet.

Lars-Arne Staxäng (M)